

Dolly Alderton

Good Material

Vertaald door Annoesjka Oostindiër

LUITINGH-SIJTHOFF

© 2023 Baby Fish Mouth Ltd.
All rights reserved
© 2024 Nederlandse vertaling
Uitgeverij Luitingh-Sijthoff bv, Amsterdam
Alle rechten voorbehouden
Oorspronkelijke titel *Good Material*
Vertaling Annoesjka Oostindiër
Omslagontwerp DPS/Emma Ewbank
Omslagbeeld Yiting Nan
Opmaak binnenwerk Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 210 5018 8
ISBN 978 90 210 5019 5 (e-book)
ISBN 978 90 210 5198 7 (luisterboek)
NUR 302

www.lsuitgeverij.nl
www.boekenwereld.com

Uitgeverij Luitingh-Sijthoff vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van dit boek is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat dit niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Voor Lauren Bensted, mijn hartenkoningin

*I expect you've seen the footage: elephants,
finding the bones of one of their own kind
dropped by the wayside, picked clean by scavengers
and the sun, then untidily left there,
decide to do something about it.*

*But what, exactly? They can't, of course,
reassemble the old elephant magnificence;
they can't even make a tidier heap. But they can
hook up bones with their trunks and chuck them
this way and that way. So they do.*

*And their scattering has an air
of deliberate ritual, ancient and necessary.
Their great size, too, makes them the very
embodiment of grief, while the play of their trunks
lends sprezzatura.*

*Elephants puzzling out
the anagram of their own anatomy,
elephants at their abstracted lamentations –
may their spirit guide me as I place
my own sad thoughts in new, hopeful arrangements.*

– A Scattering, Christopher Reid

Zomer 2019

Waarom het goed is dat ik niks meer met Jen heb

Ze kan niet dansen. Echt gewoon nul ritmegevoel. Best schattig. Totdat ik merkte dat mensen haar uitlachten. Toen vond ik het opeens gênant.

Toen mijn neefje advies wilde over de aanmeldingsprocedures bij universiteiten heb ik haar horen zeggen: ‘Laten we een keer een cappuccinootje doen en het erover hebben, oké?’

Is in de jaren negentig blijven steken wat betreft hippe dingen doen buiten de deur, waaronder cocktailbars en twintig pond neertellen voor een bordje tagliatelle in ‘een leuk tentje’.

Weigert ook maar een minuut vroeger op het vliegveld aan te komen dan de verplichte anderhalf uur voor vertrek.

Hoef haar er nu niet meer van te overtuigen dat we in een leuke buurt wonen.

Als ze ’s avonds ging hardlopen, ging ze altijd pontificaal voor de tv staan stretchen en vroeg dan: ‘Wat is dit?’ En dan moest ik uitleggen waar ik naar zat te kijken, hoewel ze het gewoon kende. Alleen maar om te benadrukken dat zij sportte terwijl ik naar *Mijn leven in puin* keek.

Had het er met een zelfingenomen air en sowieso te vaak over dat ze uit een groot gezin kwam, alsof ze door háár toedoen twee broers en een zus had.

Schepte er altijd over op dat ze een eventueel lintje zou weigeren, omdat ze blijkaar links en tegen het koningshuis is. Alleen kon ze als ik ernaar vroeg nooit uitleggen waarom ze in deze fantasie überhaupt voor een lintje zou worden voorgedragen.

Zou echt nooit een lintje weigeren als ze er een zou krijgen.

Deed er een uur over om naar bed te gaan, hoe laat ze ook thuis kwam. Dat lag aan haar uit zeven stappen bestaande *skincare-routine* en dat ze altijd eerst nog even een rondje webwinkels en podcast-tips moest doen. En dat terwijl ze de wekker zo laat zette dat ze 's ochtends maar twintig minuten had voor ze de deur uit moest.

Altijd te laat voor afspraken met mij, maar nooit voor haar werk.

Kan niet autorijden (ja, oké, kinderachtig).

Was op de een of andere manier in staat om de plot van elke film op haar eigen leven te betrekken.

Haar onuitstaanbare zus Miranda, die aan demonstraties meedeed met onzinnige protestborden als DE GESCHIEDENIS KIJKT TOE en van wie ik weet dat ze een hekel aan me had omdat ze, als ze bij ons kwam eten, ongeacht het gespreksonderwerp steevast begon te ranten over 'witte heteromannen'. In het begin zei ze dan nog wel 'Sorry, Andy', maar aan het eind niet meer.

Haar collega's: saai en kliekerig en ook niet leuk of geestig.

Zegt de hele tijd dat ze zo'n avonturier is maar onderneemt nooit iets. Wilde een jaar gaan reizen omdat ze na school geen tussenjaar

had gehad ('Volgend jaar'). Wilde naar Parijs verhuizen ('Nu is niet het juiste moment'). Wilde naar de kapper voor een *undercut* ('Daar kan ik op mijn werk echt niet mee aankomen'). Wilde naar een outdoor seksrave ('Als ik straks minder last heb van mijn hooikoorts').

Gaat elke week naar een therapeut en doet dat al sinds haar negentwintigste, maar wilde me nooit vertellen waar ze het over hadden en ik had ook niet de indruk dat er nou echt iets mis met haar was.

Vreemd dol op honden, praatte met ze alsof het mensen zijn.

Haar onbeleefde vader.

Haar rare moeder.

Komt uit een gezin dat wandelroutes loopt en gezelschapsspelletjes speelt.

Praat irritant veel en zat op school in het debatteam, wat inhield dat ik in die bijna vier jaar dat we bij elkaar waren nooit een discussie won hoewel ik meestal gelijk had.

Zat altijd op me te vitten dat ik nagelbeet, te vaak aan mijn voeten pulkte, te veel neus- en konthaar had enz., hoewel zij zelf altijd aan haar nagelriemen zat te peuteren.

Praatte in de bioscoop.

Deed alsof ze twijfelde over kinderen omdat ze de aarde wilde redden, maar volgens mij wilde ze gewoon geen kinderen met mij.

Wilde het nooit serieus over kinderen hebben, hoewel ze wist hoe graag ik vader wilde worden, maar liet in gesprekken met anderen soms wel 'Dat is een van onze mogelijke babynamen' vallen.

Potentiële babynamen waren onder meer Noah, Blue (?) en Zebedeë.

Een snob. Noemde vakantiegangers die op het vliegveld al een rieten hoed ophadden 'provincialen'.

Bleef in musea veel te lang bij elk kunstvoorwerp of schilderij hangen, en gaf mij de wind van voren als ik er te snel doorheen was.

Heb haar in het British Museum bij een JADEN LEPELTJE een keer vol ontzag zien staan knikken.

Heb haar in onze bijna vier jaar samen haast nooit zien huilen, ook niet toen ze het uitmaakte.

Wel een keer tijdens een documentaire over Joni Mitchell.

Heeft mijn leven verpest.

Vrijdag 5 juli 2019

Aan de waslijn in mijn moeders tuin hangen een trui en een shirt, het lijkt net alsof ze elkaars hand vasthouden. Vanuit mijn slaapkamer kijk ik hoe het briesje hun interactie beïnvloedt. Tot het exact drie minuten over zeven is en ik de vrouw bel van wie ik drie jaar, tien maanden en negenentwintig dagen heb gehouden en die me acht dagen en tweeëntwintig uur geleden heeft gedumpt, waarbij ze mijn hart als een pezige piñata tot moes sloeg.

We hadden afgesproken dat we om zeven uur zouden bellen, maar ik wacht expres nog drie minuten om duidelijk te maken dat zij niet meer de dienst uitmaakt. Ik scrol door mijn contactenlijst tot ik haar naam zie. Jen (Hammersmith). Daar hadden we destijds erg om gelachen: dat ik mijn vriendin had gereduceerd tot een wijk in Londen. Maar zonder de ironie is het niet grappig meer. Nu is het gewoon een feit. Ik sta op het punt om Jen (Hammersmith) te bellen, een vrouw met wie ik waarschijnlijk nooit vrienden zal worden en die in een buurt woont waar ik nooit kom.

‘Hallo?’

‘Hey,’ zeg ik met een brekende stem die als een doedelzak klinkt. ‘Met Andy.’

‘Snap ik.’

‘Heb je mijn nummer al gewist?’

‘Eh, nee. Hoezo zou ik je nummer wissen?’

‘Weet ik veel. Gewoon door de manier waarop je opnam en “Hallo?” zei. Formeel, alsof je receptioniste bent bij een tandartspraktijk.’

‘Ik zei geen “Hallo?”, ik zei “Hallo!”’

‘Niet. Het klonk als een vraag, alsof je niet zeker wist wie er belde.’

‘Maar ik wist toch dat je nu zou bellen, want dat hadden we afgesproken.’

‘Ik dacht gewoon omdat ik iets later belde...’

‘We hadden toch zeven uur gezegd,’ zegt ze monter. ‘En bovendien ken ik je nummer uit mijn hoofd.’

‘Hoezo dat dan?’

‘Omdat ik je nummer in het begin steeds wiste en toen heb ik het dus per ongeluk uit mijn hoofd geleerd.’

Ik denk terug aan een gesprek toen we net een paar maanden iets hadden, vlak nadat we voor het eerst ‘Ik hou van je’ hadden gezegd. Ze had bekend dat ze mijn nummer na elk berichtje had gewist omdat ze mijn naam niet steeds op haar telefoon wilde zien, want haar hele leven draaide toen toch al om de vraag wanneer ik weer iets van me zou laten horen. Ik snap echt niet hoe dit heeft kunnen gebeuren. Ik wil terug naar toen. Hoe pakken ze tijdreizen in films aan? Ik ben wanhopig. Moet ik van iets heel hoogs af springen? Mezelf elektrocuteren? In een bezemkast stappen en tien rondjes draaien? Ik onderdruk een snik en het klinkt alsof ik de hik heb.

‘O, Andy...’

‘Het gaat wel, hoor.’ Nu klinkt mijn stem weer als een doedelzak. ‘Hoe is het bij Miranda?’

‘Wel goed. De logeerkamer is nu de babykamer, dus ik lig op een luchtbed in de woonkamer, maar dat gaat prima.’

‘En lig je tussen de protestborden met DE GESCHIEDENIS KIJKT TOE?’

‘Nee.’ En zo is een van onze lievelingsgrapjes net als onze relatie dus verleden tijd. Daar mocht blijkbaar alleen over worden gegrapt toen we nog handlangers waren. Toen we nog zo close waren dat haar familie als de mijne voelde, hoewel ik knettergek van ze werd. Maar ze is overgelopen. Ik ben niet meer haar familie, we zitten niet meer in hetzelfde team. Ik ben nu gewoon een man uit de Midlands met wie ze waarschijnlijk nooit bevriend zou zijn en die haar zus nu beledigt.

‘Hoe gaat het met je moeder?’ vraagt ze.

‘Prima, ze haat je en haar zumbaklasje beraamt een moordaan-slag op je.’ Weer een ijzige stilte. ‘Ze is er natuurlijk kapot van.’

‘Is het goed als ik haar een brief schrijf? Ik beloof dat ik daarna geen contact meer met haar zal opnemen, maar ik wil wel graag afscheid nemen.’

‘Dat zal ze fijn vinden. Ze is gek op je.’

‘Ik ken geen enkele moeder als die van jou.’

‘Ik ben gek op jou.’ Weer een stilte. Ik haal een sigaret uit mijn zak en steek hem aan.

‘Zit je nou te roken?’

‘Yep.’

‘O, Andy, nee, doe nou niet! Je hebt zo’n moeite gedaan om te stoppen.’

‘Kan mij ’t schelen,’ val ik uit, in de hoop dat ik nu als een romantische outlaw klink. Het strakke gevoel in mijn borstkas wanneer ik inhaleer voelt vreemd vertrouwd aan.

‘Ik ben ook weer begonnen, dus wacht even, ik steek er ook eentje op.’ Ik hoor haar in haar handtas rommelen. ‘Het is raar om hier te zijn. Op een matras op de vloer. Net zoveel mogen roken en drinken als ik wil. En verder niemand zien. Het voelt een beetje als kerst.’

‘Als kerst?!’

‘Ja. Alsof de wereld even stilstaat.’ Ik zwijg. ‘Je snapt wel wat ik bedoel.’

‘Nou nee, eerlijk gezegd snap ik dat helemaal niet, want voor mij voelt het als het tegenovergestelde van kerst,’ zeg ik.

‘Wat is het tegenovergestelde van kerst?’

‘Geen idee. Pasen? De ergste verjaardag ooit? Mijn eigen begrafenis, alleen ben ik daar dan verdomme zelf bij?’

‘Andy... Kunnen we de hysterie even achterwege proberen te laten? Ik weet dat dit afschuwelijk voor je is. Voor mij ook. Maar mensen gaan wel vaker uit elkaar.’

‘Hou alsjeblieft je mond! Ga nou niet net doen alsof “mensen gaan uit elkaar” de uitkomst van een enquête of voxpopje is.’ Ik

ben te trots om te zeggen wat ik eigenlijk wil zeggen, namelijk dat ‘mensen gaan wel vaker uit elkaar’ vooral geruststellend klinkt in de oren van degene die het uitmaakt. Want die persoon houdt niet meer van de ander en wil zich daar niet schuldig over voelen. En dat weet ik omdat ik het zelf ook weleens heb gezegd. Alleen had ik niet door dat het een totaal waardeloze opmerking is voor degene die gedumt wordt.

‘Hé, mijn therapeut gaf me afgelopen week een tip waar ik echt iets aan had, en ik denk dat jij er misschien ook iets aan hebt,’ zegt Jen.

‘Je therapeut heeft ooit voorgesteld dat ik “een brief aan mijn ego zou schrijven”, dus sorry als ik nu even niet op haar advies zit te wachten.’

‘Wil je het horen of niet?’

‘Ja, vertel maar.’

‘Ze zei dat het na het stuklopen van een relatie kan helpen om een lijstje op te stellen van redenen waarom het goed is dat je uit elkaar bent.’

‘Zo’n lijstje kan ik niet maken want ik wil helemaal niet dat we uit elkaar zijn.’

‘Volgens mij vergis je je daarin.’

‘Echt niet, ik zou nu echt gewoon het liefst weer samen zijn.’

‘Probeer het toch maar. Ik denk dat zo’n lijstje kan helpen om het verschil te zien tussen je droombeeld van ons samen en hoe het echt was. Omdat ik denk dat je diep vanbinnen weet dat het niet meer ging.’

‘Echt niet te geloven. Je benadert het zo klinisch,’ zeg ik. ‘Zo praatte je vroeger niet.’

‘Ik probeer ons allebei gewoon te helpen om het te verwerken.’

‘Ah ja, tuurlijk, dat zal best. Volgens mij heeft het geen zin om er nu nog langer over door te praten.’ Het lukt me niet om stevig in mijn schoenen te blijven staan. Ik schiet heen en weer tussen wanhoop en onverschilligheid. Ik wil dat ze weet hoeveel ik van haar hou, terwijl ik tegelijkertijd wil uitstralen dat onze relatie me koud laat. Ik weet niet eens waar ik qua uitkomst op hoop. Had

ik nou net maar niet drie biertjes gedronken. ‘Volgens mij helpen deze telefoontjes ons niet verder,’ zeg ik.

‘Mee eens.’

‘Misschien moeten we maar even helemaal niet meer bellen.’

‘Is goed, als je dat wil,’ antwoordt ze.

‘Ja, dat wil ik.’

‘Oké.’ Ze neemt een flinke trek van haar sigaret. ‘Heb je het Avi al verteld?’

‘Nee.’

‘Andy!’

‘Ik vertel het hem pas als ik daaraan toe ben, oké? Het zou fijn zijn als ik ook nog wat te zeggen heb over het einde van onze relatie.’

‘Met wie praat je er dan over?’

‘Jij bent de enige met wie ik het over dit soort dingen kan hebben.’ Ik walg van mezelf, het klinkt zo kaal en sec. ‘Kun je er alsjebliet voor zorgen dat Jane het hem niet vertelt voordat ik dat doe?’

‘Ze heeft gezworen dat ze haar mond houdt, maar dat houdt ze denk ik niet veel langer vol,’ antwoordt ze. ‘Hij is je beste vriend, Andy. Hij kan je helpen dit te verwerken.’

‘Zo werkt dat bij ons niet, Jen, maar toch bedankt.’ Ik zwijg en wacht totdat ze de stilte verbreekt, maar dat doet ze niet. ‘Nou, dag dan maar,’ zeg ik mat opgewekt. ‘En laten we maar gewoon appen als er iets is wat betreft het appartement of zo.’

‘Ja, prima,’ zegt ze zachtjes. ‘Zorg goed voor jezelf.’

‘Ik hou van je, Jen.’ Ik hoor dat ze de risico’s afweegt van het terugzeggen terwijl haar therapeut haar iets in het oor fluistert over autonomie en grenzen.

‘Veel liefs,’ antwoordt ze.

Ik hang op.

Mijn moeder komt met twee mokken thee de kamer binnen, dus ik gooi de sigaret uit het raam.

‘Ik dacht dat je alleen rookte als je dronk.’ Ze zet een van de

mokken op mijn nachtkastje en gaat met haar handen om haar eigen mok gevouwen op de rand van mijn bed zitten.

‘Ik heb al drie biertjes op en het is nog niet eens acht uur.’

‘Dat lijkt me gezien de omstandigheden geen halszaak.’

Ik ga naast haar zitten en pak de mok met daarop in bordeaux-rode Courier New-letters de tekst: IK BEN ASTON VILLA-FAN, DIT IS DE ENIGE CUP DIE IK DIT JAAR KRIJG! ‘Deze thee smaakt naar marsepein...?’

‘Ik heb er wat amaretto door gedaan,’ antwoordt ze.

Ik sla mijn arm om haar heen. Ze leunt tegen me aan en ruikt aan mijn shirt.

‘Stink ik naar rook?’

‘Ja.’ Ze drukt haar neus in mijn schouder. ‘God, wat is dát lekker.’

‘Jen wil je een brief sturen. Ik heb gezegd dat dat oké was. Dat is toch zo?’

Ze knikt. ‘Ik hou van Jen.’

‘Meer dan van mij?’

Daar denkt ze even over na. ‘Een klein beetje meer, ja. Ze heeft me toen die prachtige kaarsen gegeven.’

‘Helder.’

Ze staat op, loopt naar de blauw-zilveren cd-speler, die vol kras-sen zit, en haalt een cd uit een doosje. ‘Je weet dat je zo lang mag blijven als je wil, hè. Ik vind het heerlijk dat je er bent.’

‘Dank je, mam.’ Ik hoor een tinkelend geluid en aanzwellende violen. De kamer vult zich met heerlijk warme klanken. ‘Wat is dit?’

‘*In the Wee Small Hours*, de beste liefdesverdrietplaat aller tijden.’ Ze komt weer naast me zitten. ‘Luister hier maar naar totdat je je weer beter voelt. Ik heb dit grijsgedraaid toen je vader wegging.’

Ik stel me voor dat mijn moeder zich zo voelde als ik nu. Ik was net geboren en kon geen thee voor haar zetten, mijn arm niet om haar heen slaan en ook geen muziek voor haar opzetten. Ze geeft me een klopje op mijn rug en hijst zichzelf overeind zoals ze dat na haar zestigste verjaardag is begonnen te doen. Frank Sinatra’s stem werkt meteen troostend. Het geluid van decem-

bermaanden. Het soort stem waardoor je bijna zou geloven dat er een heel andere wereld bestaat, vol luxe, elegantie, romantiek en strijkorkestjes.

‘Het lijkt wel kerst,’ zeg ik.

‘Mooi zo!’ zegt ze opgewekt, waarna ze de kamerdeur achter zich dichttrekt.

Ik loop naar het raam en staar weer naar de waslijn. De mouwen reiken tijdens hun winddans om de beurt naar elkaar. Ik zie nu Jen weg is overal tekens, alles is een hint die me kan helpen te begrijpen wat er gebeurd is.

Ik denk aan onze eerste zoen bij haar voor de deur.

Ik denk aan onze eerste ruzie, aan onze laatste ruzie en aan alle ruzies ertussenin.

Ik denk aan de eerste verjaardagscadeautjes die we elkaar gaven.

Ik denk aan haar bovenlip en de moedervlek er vlak naast, en dat haar neus een heel andere vorm leek te krijgen als ze haar gezicht draaide.

Ik denk aan de eerste nacht in ons gezamenlijke appartement: haar over de drempel zien te krijgen, lege kamers, Thais eten, overvloedig rode wijn, een dronken discussie over de noodzaak van een tijdschriftenrek, ginnegappende seks op de vloer.

Ik denk aan het eerste halfjaar dat we in één bed sliepen. Dat ze dan met haar hoofd op mijn borstkas in slaap viel, met mijn armen om haar heen, en dat we dan precies in die houding ook weer wakker werden.

Ik denk aan hoe we in bed lagen toen het allemaal wat vertrouwd was, met onze ruggen naar elkaar toe en onze billen tegen elkaar aan.

Ik denk aan de eerste keer dat ik haar aan het lachen maakte. En dat is voor mij nog altijd het fijnste geluid dat ik ken, zelfs fijner dan een zaal vol lachende mensen.

Ik denk dat ik haar nu misschien wel nooit meer zal horen lachen, nooit meer een verjaardagscadeautje voor haar zal kopen, nooit meer zal gokken wat ze van het afhaalmenu wil bestellen,

nooit meer haar geheimen zal horen of de bloemblaadjes van haar oogleden zal kussen.

Voor de zekerheid maak ik met mijn telefoon een foto van de trui en het shirt aan de waslijn, voor als ik mocht vergeten hoe het voelt wanneer er iemand is die van je houdt. Ik doe de gordijnen dicht en ga in het bed liggen waar ik als klein jochie al in sliep. En ik huil en huil en huil en huil.